

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2018

Vapaa-aikatoimiala

Palvelualue: Kirjastopalvelut

Sopimuksen tarkoitus:

Operatiivinen sopimus täydentää toimialan strategista sopimusta. Tässä sopimuksessa määritellään kaupungin strategiasta, strategisten ohjelmien linjauksista sekä kulttuurilautakunnan painopisteistä johdetut kirjastopalveluja sitovat tavoitteet.

1 Lähtökohdat

1.1 Lyhyt kuvaus toiminnasta

Kirjastopalvelut huolehtii tieto- ja kulttuurisisältöjen tarjoamisesta sekä niihin liittyvistä hakuvälineistä ja opastuspalveluista, ylläpitää kirjastoja sekä tarjoaa edellytyksiä asukkaiden oman tiedon ja kulttuurin tuottamiseen ja kansalaistoimintaan. Kirjastopalvelut johtaa Vaski -kirjastojen yhteistä palvelujärjestelmää ja toimii Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueellisena kehittämiskirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.

Kirjaston prosessit ja tulosityksiköt

Kirjasto on tiedon, kulttuurin ja oppimisen edistäjä sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaja

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

1. KIRJASTOASETUS: Kirjaston kannalta on tärkeä uuden asetuksen voimaantulo 1.1.2018. Alustavan ehdotuksen mukaan Turusta tulee Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueellinen kehittämiskirjasto.
2. UUDEN KIRJASTOLAIN JÄLKIVAIKUTUKSET: Kirjaston tehtävien yhteiskunnallisen roolin vahvistuminen – vaikuttavuuden arviointi; varausmaksun poistumisen vaikutus kirjaston talouteen sekä asiakkaiden lainauskäyttämiseen.
3. SYVÄLAHDEN VAIKUTUKSET: Syvälahden koulun käyttöönotto vuonna 2018 aiheuttanee kirjastolle noin 25 000 euron vuokramenojen lisäystä ja v. 2019 jopa 50 000 euro lisäystä.
4. KIRJASTOAUTOJEN TOMITILAT: Ratikkahallien mahdollinen myynti vaikuttaa kirjastoautojen toimitiloihin.

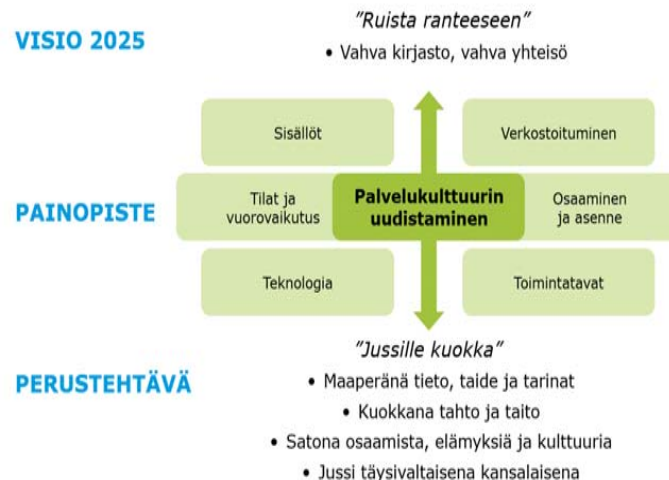
1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Turun kaupunginkirjasto on tiedon, kulttuurin ja oppimisen edistäjä sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaja. Kirjasto panostaa entistä vahvemmin opastamaan kansalaisia tietoyhteiskunnan perustaitoihin ja lisää palvelujen saavuttavuutta tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluja. Kirjasto tarjoaa asukkaalle ja alueelle soveltuvia tiloja omatoimiseen käyttöön.

Kirjaston tavoitteena on uudistaa palvelukulttuuriaan siten, että palvelut edistävät kansalaisten oppimishalua, henkistä hyvinvointia ja arjen taitoja myös ensi vuosikymmenellä, jolloin eletään yhteiskunnassa, jossa vuorovaikutus ja asiointi ovat merkittävilta osin siirtyneet digitaalisten palvelujen piiriin. Tämä muutos edellyttää kirjastoyhteisöltä osaamisen, tiimityön ja palveluasenteen rohkeaa kehittämistä. Muuttuvassa maailmassa, jossa auktorisoidun tiedon suhteellinen merkitys vähenee ja kansalaiset luottavat yhä enemmän tarinalliseen tietoon, kirjasto ei voi enää turvautua perinteiseen tiedonvälitystehtäväänsä.

Kirjaston on tarjottava kansalaisille mielenkiintoisia asiointiympäristöjä ja käyttökelpoisia työvälineitä, joilla kansalaiset itse ja omatoimisesti pystyvät louhimaan, arvioimaan ja jalostamaan tarvitsemaansa tietoa. Sosiaalisten medioiden hallitsemassa maailmassa tiedon tuotanto ja käyttö on vahvasti yhteisöllinen ilmiö ja elää hetkessä ja paikassa. Jotta kirjastot pystyvät ensi vuosikymmenelläkin tavoittamaan käyttäjiään, niiden on luotava voimakkaita asiakaskokemuksia. Tuolloin ei riitä, että kokoelmat ovat saavutettavia, vaan aineistojen sisällöt on mobilisoitava vahvoiksi elämys- ja osaamiskokonaisuuksiksi, jotka täsmäävät eri käyttäjäryhmien kulloiseenkin kiinnostus- ja tarveprofiilin kanssa.

Tämän kaltainen sisältöjen tuotteistaminen on vain rajallisesti mahdollista fyysisessä maailmassa, mutta digitaalisissa ympäristöissä se mahdollistaa erittäin asiakaslähtöisen toimintatavan. Uudistuneen palvelukulttuurin myötä kirjasto keskittyy edistämään aktiivisten ja valistuneiden yhteisöjen muodostumista, joissa yksilöt jakavat keskenään tietoa, ideoita ja kokemuksia. Kirjaston rooli on tässä skenaariossa toimia mahdollistajana, aktivoijana ja tiedon jäsentäjänä. Vuonna 2025 vahva, yhteisöllisyyttä edistävä kirjasto vahvistaa olemassaolollaan ja toiminnallaan demokraattisen kansalaisyhteiskunnan selkärankaa.

Kirjastopalvelujen strategiset painopisteet vuodelle 2018 ovat

- Edistää kansalaisten tietoyhteiskuntataitoja (Kapan käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet)
- Kehittää tilojen ja palvelujen esteettömyyttä ja saavutettavuutta (uuden palvelukonseptin kirjastoauto)
- Lisää sosiaalista yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia (strategia maakunnallisen palveluosaamisen kehittämiseksi)
- Luo uusia toimintamalleja erityisryhmien tarpeiden hoitamiseen (monitoimitalojen yhteistoiminnan kehittäminen)

2 Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat

1.000 €	TOT 2016	TAM 2017	TAE 2018
Tulot	850	671	753
Menot	11 792	11 490	11 658
Netto	10 942	10 819	10 905
Muutos-%	%	%	%

3 Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö

	TOT 2016	TAM 2017	TAE 2018
Htv	151,6	152,5	152,5
Palkat ja palkkiot	4 868 473	4 820 745	4 857 194
Sijaistus %	38,2	47,3 %	42,0 %
Sairaspoissaolo	4,0	3,6 %	3,6 %

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2016	TAM 2017	TAE 2018
Tilat yhteensä (m ²)			13 289
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	13 017	13 017	13 289
Muut tilat (m)	-	-	-
Alueet yhteensä (ha)	-	-	-
Sisäinen vuokra yhteensä(€)	2 907 439	2 910 910	2 953 942
Lisätietoja: TAE 2018 luvut perustuvat 6.7.2017 tietoihin vuoden 2018 tila- ja vuokramäärästä.			

4 Toiminnalliset tavoitteet

Projektiluettelo

Strateginen hanke	Projekti	Vaihe	Hyötytavoitteet	Projektin tavoite ja tuotokset	Alku (P3)	Loppu P6	Strategiakytös	Lisätietoja
Vapa: Aktiivisuuden edistäminen alue- ja kohderyhmätyöllä	Uuden palvelukonseptin kirjastoauton hankinta	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Kirjastoautotoiminnan saavutettavuuden, esteet-tömyyden ja ekologisuuden parantuminen	Matalalattainen, täyssähköinen ja toiminnallisesti muunneltava kirjastoauto Mittarit: kävijät, lainaus, asiakaskunnan ikä- ja sosiaalinen jakauma	21.11.2016	31.12.2018	2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa	Kulttuurilautakunta
VaPa: Digitaalisten medioiden hyödyntäminen	Kapan käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	Kansalaisten verkkopalvelujen tuntemus ja käyttötaidot kohenevat Digikuilu madaltuu	Opastusten ja opastettujen määrä Oppimistulosten vaikutusta opastettavien elämään mitataan palautekyselyllä	12.4.2017	31.12.2018	3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä	Kulttuurilautakunta
VaPa: Digitaalisten medioiden hyödyntäminen	Koha - kirjastojärjestelmän uudistaminen	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	Järjestelmän kehittäminen on kirjastojen omissa käsissä eikä ole riippuvainen järjestelmätoimittajan kehittämissaikatouluista Järjestelmän ylläpitokustannukset pienenevät Yhteydet muihin järjestelmiin hoituvat entistä paremmin ja kehittäminen helpottuu.	Kirjastojärjestelmäkustannukset nykyisen järjestelmän ja Kohan osalta Kirjastojärjestelmään liitettyjen sovellusten määrä.	12.4.2017	31.12.2019	3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä	Kulttuurilautakunta
Vapa: Kansalaistaidot ja saavutettavuus	Kellutuksen vaikutusten ja hyötyjen seuranta	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen	Kellutuksen käyttöönotolla tavoitellaan näitä hyötyjä:	Asiakkaiden tyytyväisyys kirjaston eri toimipisteiden tarjontaan kasvaa (asiakaskyselyt)	2.1.2018	31.12.2018	2.1.3 Luodaan parempia palveluita	Kulttuurilautakunta

Strateginen hanke	Projekti	Vaihe	Hyötytavoitteet	Projektin tavoite ja tuotokset	Alku (P3)	Loppu P6	Strategiakytös	Lisätietoja
		(Toteutusvaihe)	<p>Aineistot vähemmän aikaa kuljetuksessa, enemmän asiakkaiden saatavilla</p> <p>Aineiston käyttöaste lisääntyy, varausjonot lyhenevät</p> <p>Kuljetukset vähenevät, mikä vähentää ympäristön kuormitusta</p> <p>Henkilökunnan työpanosta siirtyy logistisista tehtävistä sisältöjen avaamiseen</p> <p>Uuden aineiston käsittelyprosessin tehostuminen</p> <p>Vuoden 2018 aikana luodaan sekä välineitä näiden tavoitteiden toteutumisen seurannalle että seurataan tavoitteiden toteutumista</p>	<p>Toimipisteiden kokoelmaprofiilit muuttuvat vastaamaan kullakin alueella eniten kysyttyä aineistoa, monipuolistuvat kokoelmat (kokoelma-analyysit käyttäjät ja kokoelmat -työkaluilla)</p> <p>Lainauksen kasvu, varausten odotusaikojen lyheneminen (kirjastojärjestelmän tilastot)</p> <p>Kuljetusten määrä vähenee</p> <p>Uuden aineiston läpivirtausajan supistuminen (otannat)</p> <p>Muutokset työtehtävissä, työtyytyväisyyden kasvu (Kunta10, kehityskeskustelut)</p>			kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja	
Vapa: Kumppanuudet	Monitoimitalojen yhteistoiminnan kehittäminen (Syvälahti ja Yli-Maaria)	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	<p>Monitoimitalossa palvelu sujuu saumattomasti ja asiakaslähtöisesti. Eri toimijoiden ammatillista osaamista voidaan jakaa.</p> <p>Projektin tavoitteena on tuottaa alueen asukkaille entistä saavutettavampia palvelut hyödyntämällä tilojen joustavaa yhteiskäyttöä ja kirjasto- ja nuorisopalvelujen välistä yhteistyötä</p> <p>.</p>	Kustannussäästöjä tulee sekä päällekkäishankintojen minimoimisesta että tilojen ja resurssien joustavasta monikäyttöisyydestä.	2.1.2017	2.9.2019	2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä	<p>Kulttuurilautakunta</p> <p>Nuorisolautakunta</p> <p>Projekti on kirjasto- ja nuorisopalvelujen yhteinen, mutta sijoitettu kirjaston salkkuun.</p>
Vapa: Kumppanuudet	Yhteisöllisestä osaamisesta	P3 Projektin suunnittelun	Hyötyjä arvioidaan osaamiskartoituksen ja -	1. Päivitetään maakunnallinen kirjastostrategia (vuodelta 2009)	16.10.2017	31.12.2018	2.2.1 Henkilöstön osaaminen	Kulttuurilautakunta

Strateginen hanke	Projekti	Vaihe	Hyötytavoitteet	Projektin tavoite ja tuotokset	Alku (P3)	Loppu P6	Strategiakytös	Lisätietoja
	personalisoituun oppimiseen – avain kirjastojen osaamisen johtamiseen!	tarkentaminen (Toteutusvaihe)	kapeikkojen sekä yliresurssoinnin näkökulmasta koko ajan. Työ ei lopu projektiin, vaan seuranta on jatkossa osa normaalia toimintaa. Projektin tuloksena on mahdollisuus reagoida osaamisvajeeseen (esimerkiksi järjestämällä tarvittavaa täydennyskoulutusta) ja henkilöresursseja pystytään kohdentamalla osaajat ja tarpeet tehokkaasti tarkoituksenmukaisesti.	huomioiden toimintaympäristön muutokset, megatrendit, hiljaiset signaalit ja määritellen strategiset tavoitteet 2. Johdetaan strategiasta osaamisvaatimukset 3. Asetetaan osaamistasot 4. Arvioidaan nykyisen osaamisen taso (sekä itsearviointina että esimiesarviointina) 5. Analysoidaan tulos ja löydetään sen pohjalta osaamiskapeikot ja mahdollinen ”yliosaaminen” tarpeisiin nähden 6. Kootaan johtopäätökset ja määritellään maakunnan tasolla osaamisen kehittämisen painopisteet 7. Laaditaan loppuraportti, joka julkistetaan yhteisessä päätösseminaarissa 8. Otetaan osaamisen johtamisen prosessi kiinteäksi työkaluksi alueen kirjastoille			pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla	

5 Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Kaupungin yhteiset tavoitteet (sisältyvät Strategiseen sopimukseen)

5.2 Palvelualueittain seurattavat tavoitteet

Kunta 10- mittarit, tulokset joka toinen vuosi	Toteutuminen 2014	Toteutuminen 2016	Palvelualueen tavoite TAE 2019
Väkivalta asiakkailta	14,3	14,8	10,0
Työyhteisötaidot: auttaminen ja huomaavaisuus	3,48	3,47	4,0

6 Tunnusluvut

6.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2016	TAM 2017	Arvio 2017 toteutuksesta	TAE 2018	Seuranta- väli (kk/ 6 kk/v)
Alle 15-vuotiaitten osuus %	K/T	12,9				v
65-vuotta täyttäneiden osuus %	K/T	20,3				v
Vaski-verkkokirjaston käynnit	V	1 568 692		1 600 000	1 700 000	kk
Käynnit	V	1 973 181		2 000 000	2 000 000	kk
Lainat	V	3 065 130		3 000 000	3 000 000	kk
Aineistohankinnat	L/V	53 385		56 000	56 000	kk
Käyttäjäkoulutus	L/V	913		900	900	kk
Käyttäjäkoulutus	L/V	13 498		12 000	12 000	kk

Tapahtumat	L/V	1 298		1 100	1 100	kk
Tapahtumien osanottajat	L/V	33 626		25 000	25 000	kk
Kirjastot ja kirjastoautot	S/P	15		15	15	v
Neliötä / 1000 asukas	S/P	70,5		69,7		v
Aukiolotunnit / viikko (sisältää omatoimiaukiolotunnit)	S/P	892		890	890	v
Nettomenot € / asukas	T/T	58,86		58,20		v
Nettomenot € / käynti	T/T	5,55		5,41	5,45	v
Asiakaspalvelukyselyn KA - yleis	L/V	4,44				
Asiakaspalvelun KA - pääkirjasto	L/V	4,46				

Tunnusluvun tyyppi:

V= Volyymi

K/T= Kysyntä/tarve

L/V=Laatu/vaikuttavuus

S/P=Saataavuus/peittävyys

T/T=Tuottavuus/taloudellisuus